

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, December' 5dikán, 1824.

Spanyol Ország.

Madridból Nov. 5-dik napján útnak indították a' Francziák az első nagy szállítványt Francia Ország felé. A' szállítást ispotályi bagázsian kezdték, a' mellyet őrizetképpen egy gyalog fegyveres csoport kísér két ágyukkal. Az olta már a' második hasonlószállítvány is útnak indult, sőt már a' harmadik is (ezekét Nov. 11-kén írják Madridból), parancsolatot vett vala az indulásra: de ez a' parancsolat az után megmásoltatott:

A' Párisi Orosz Császári Követet Gróf Pozzo-di-Borgót, Madridba várták.

A' Királyné atyja Maximilián Sachsoniai Princz Nov. 20-kán Bayonnébe érkezni 's a' következő napon útját a' Spanyol határig folytatni szándékszott. Iruntól fogva Vittoriaig Spanyol fegyveres csapatok, azután Burgósig Francziák voltak kiosztatva, hogy a' Princzet katonai tisztelettel fogadják és kísérik. Madridba 26-dikban várták ő K. Herczegségét.

A' Castiliai Fő Tanács kihirdettette azon plánumot, melly szerént a' Király ezen túl a' tudományokat folytattatni kívánja. Az előbeszédnek, mellyet Ő Felsége ezen Hirdetés elejébe bocsátott, né-melly sorai ezen szavakat foglalják magokba: —

„Mar az 1812-dik esztendőbeli ellen-séges beütés felforgatott ezen országban minden politikai, polgári és religiói intézeteket. Altal is látta vala ő Felsége még a' thrónusra lett lépésekor, hogy melly szorgató legyen ezeknek jó rendbe leendő

szedettetése; 's már meg is valának minden ehezvaló készülétek tétetve, midőn az 1820-dik esztendőbeli revolútzio ismét mindeneket megzavart. Az új törvényhozók, a' támadások által segítettven, a' nevelési intézetet törvénytelen és vallástalan tudományok által iparkodtak meghamisítani és megvesztegetni. Hanem szerencsére a' legitimusság' és religió győzelmek ismét módot szerzenek ő Felségének arra, hogy az előbbeni plánumot újabban munkába vétethesse, a' mint is hogy már most azt végrehajtatja.“

Ezen tanulási új plánum kiterjeszkedik a' Philosophiára, Theológiára, Törvénytudományra, és Orvosi tudományra. A' Philosophiát, minekelőtte további tudományhoz fogna az ifjú, előre három esztendei *cursus* ban egészen el kell végezni. A' tudományok nem Castiliai nyelven tanittatnak mint eddig, hanem Deák nyelven. A' kik magokat Theológiára vagy Törvénytudományra adják, előre annak megtanulására kell szánniok egy fél *cursust* (fél esztendőt), hogy mi a' Valóságos igaz Religió? Az Orvosi tudománybeli kézi könyvek, Caldanus, Gregori, Selles, és Blumenbach lesznek. Ruházatul az országban készülő fekete posztóból való hosszú kaput, mejre való, 's nadrág parancsolatnak a' tanulóknak. Nem soká a' hadi tanulási systema is ki fog adattatni.

Észak Amerika.

A' Mexikói Végrehajtó Tanács örökre megtiltotta a' rabszolgáknak (Sclavoknak)

vásárlását ezen Respublika' földjén. Minden rabszolga szabad ember, mihelylest Mexikónak földjére lépik. A' hajók, idegenek akár Mexikóiak legyenek, ha rabszolgát akarnak behozni, elvétettetnek; a' tulajdonos pedig, valamint a' Vasarló, a' hajós Kapitány, a' Csónakos, és Kormányos, tíz esztendeig tartó fogsággal büntetnek.

D é l i A m é r i k a.

A' Jamaikai, Sept. 28-kán költ' újság szerént elkezdődtek a' Columbiai és Perui sergek között a' valóságos csatázások. Ezen újság egy levelet bocsátott közre, a' melly Sept. 7-kén indult Panamából, és egy csatáról, a' melly Bolívar és Canterac között Augustus' 6-dik napján fordult elé, ekképpen beszélt! —

„A' két armádák néhány napokig tettek olly fordulásokot, hogy egygyik a' másikat olly fekvésben beérhesse, hogy véle megverekedni jónak lenni ítélhesse. Végezetre eszébe vevén Canterac, hogy Bolívar nagyon bátorságos állásba helyeztette armádáját, jónak találta a' vezérlése alatt lévő armádát Paca felé tovább indítani. Bolívar ezt látván sietve egész lovasságát előre küldötte 's a' Canterac sergének hátulsó csapatját a' Pacai völgyön beérte, hanem a' maga gyalogságát nagyon hátra hagyta, a' melly tekintet arra indította Canteracot, hogy maga személyesen minden lovasságával Bolívarra rohanjon, a' ki maga is személyesen vezérelte a' Columbiai lovasságot. Generális Nicochea kommandírozott alatta, mint másod Vezér. Az első öszszecsapás rettenetes vala; a' győzelem sokáig bizontalankodott, hogy mellyik részhez álljon. Végezetre a' Canterac' lovasai, ámbár nagyobb számmal 's jobb készülettel voltak mint a' Columbiaiak, csakugyan hátrálni kezdettek, 's egész a' magok' gyalogságának lineájáig

nyomattattak, 's végre ezzel együtt futásra vették a' dolgot, 's azt Jouja felé folytattak.

„A' Spanyolok vesztesít ezen csatában 235 holtakra, kik között 10. Stabalis tisztek találtak, 's számos sebesekre 's elszéledett emberekre teszik. Több mint 300 jól felszerszámozott lovakat nyertek-el a' győzedelmesek; a' csatazó mezőt gazdag préda fedte. Mint látszott Canterac lovaságának harmad részét elvesztette ezen csatában. Bolívar a' következő napon (Aug. 7-kén) tovább folytatta útját Canterac után.

„Ezen Tudósítást Generális Titoknok Heres Tamás küldötte, 's azt erőssíti, hogy ezen napon talám egészen bevégeződött volna a' Perui hadakozás, ha vagy a' Perui gyalogság a' lovassággal egygyütt olly sebesen el nem futott, vagy pedig ha a' hátra lévő Columbiai gyalogság szárnyra kaphatott volna, hogy a' Spanyolokat beérhesse. Reménlette ezen Tudósító, hogy következő tudósítását Jaujából fogja tenni, a' hova Canterac hátrálását vette.

Perunak felsőbb részén is különös dolgok kezdtek előfordulni azolta, hogy Generális Olanéta elpártolt a' Royalista Spanyoloktól, mint hogy Royalista Generális Valdez, a' ki Bolívar ellen Canteracnak segítséget akart vinni, már most Olanétával kéntelenítettik bajlódni, a' ki pedig mint az alabb irándókból kihozhatni, Buenos-Ayresből segítséget reméni magának. A' Londoni Times nevű Újság illy Rió-de-Janeriói levelet bocsátott közre Sept. 19-dik napjáról: —

„Ide egy Spanyol tisztt érkezett Peruból Arequipa városából, a' honnét Julius' 9-dik napján indult. Azt beszéli ez, hogy legalább azon napig még meg nem érkeztek volt a' Déli Amerikai Oceánusnak egygyik kikötőhelyébe is azok az Asia és

Aquiles nevű Spanyol hadi hajók, mellyeknek megérkezését már többször irták némely ujságlevelek. Generális Olanetáról azt beszéli ezen tisztt, hogy minekutánna a' Royalistáktól elállott 's Potósit oda hagyta, a' Papok és főbb lakosok is minden felkelhető vagyonaikkal elmentek velle együtt Tarija városába. A' Valdez' katonái pedig olly nagyon szöktek, hogy nem reménlhetné, hogy ha beérhetné is Olanétát, megverekedhessék velle. Egy éjszaka csak a' Girona nevű Regimentől 300 ember szökött-el. Ezt a' Valdez és Olanéta között kiütött ellenségeskedést természet szerint úgy irta-le ezentisztt, mint a' Canterac vezérlése alatt lévő Spanyol seregre nézve nagyon veszedelmes dolgot, mint hogy így meg nem érkezhetvén Valdez az ő segítségére, kénytelen lenne csak oltalmazólag folytatni Bolívar ellen a' hadakozást, holott az ő eleintén elintéztett plánuma a' volt, hogy megtámadja és kiverje a' Perui határokról. A' hova járul ezen tiszttnek beszéde szerint, hogy a' Canterac' katonái csak fél zsoldot kapnak, a' Columbiai katonák pedig egészet. Ezen tisztt is beszéli, hogy Callaót már kétszer próbálták titkon az insurgenseknek általadni, de a' melly próbatétel közel 80 embernek életébe került.

A' Buenos-Ayresi magános levelek szerint, mellyek Sept. 2-dikán indultak, ott a' Képviselők' kamarája 16,000 Piastereket rendelt-ki a' végre, hogy a' Végrehajtó Tanács küldjön Követeket a' Perui és Columbiai Országlószékekhez, hogy eszközöljék-ki, hogy a' Déli Amerikai függetlenné lett országok egygyesített erővel iparkodjanak azon, hogy a' Perui hadakozást mennél hamarább bevégezdhessék.

A' közönséges ujság levelek is sokat irtanak Buenos-Ayresből, mellyeknek ennyiben áll summas foglalata: —

„Generális Olanétának Potosiból lett eltávozása után, Generális Caratala ment-be oda, mint Royalista Vezér, kit ott Olanétának két hátramaradott Guerilla barátjai Oberst Raya' és Marguleguei Julius' 14-dikén 60 emberekkel éjszakának idején az ágyban meglepven, ötöt két Adjutánsaival együtt, kik az ő Sogorai voltak, Olanetához fogságra vitték. Egy más Guerilla Oberster, Lopez (kiről nem régen emlékeztünk, Castro nevű independens Generálissal magát a' Valdez' háta megett, kinek már alig van 1500-emberekből álló serege, mint hallatott, öszsze csatoilta. Ellenben Independens Oberster, Benavente, a' kí Arequipában volt őrizetkinyilatkozatta, hogy ő nem fog Olanétához engedelmisséggel viseltetni.

Limából irták de nem éppen bizonyosan, vagy legalább a' napnak meghatározása nélkül, hogy Generalis Rodillonét egy kiütést próbálván, az Independensek néki lest vetettek; 's ötöt elfogván minden kísérőjével egygyütt agyon lötték. Nem tudhatni, hogy Bolívarnak magának valamely kiküldött csapatja volt-é, vagy pedig valamely Paskói Guerilla, a' melly az ő kiütését megsajditván, néki lest vetett 's elfogta.

Egy későbbi tudósítás szerint úgy vélekedtek, hogy Olanéta és azon Potosi béli Papok és lakosok a' kik velle onnét elmentek, magokat egész Saltáig visszavonják, a' hol Oberster Baca a' fogságra esett Caratalával már által ment vala. Saltában nagyon várták a' segítséget a' Buenos-Ayresi vidékekről.

Közép Amerika.

A' Londoni Ujságlevelek szerint a' Mexikói Országlószék, Guatimalát, a' melly ötötte elválnán egy senkitől nem függő Republikát formált, 's magának Közép Amerika nevet adott, tökéle-

tesen megesmerte, 's az új Respublika' Majorga nevű Követjét Aug. 23-dikán magához befogadta. Ezen Respublika azért nevezi magát Közép Amerikának, hogy Mexikot és Columbiát egymástól egészen elválosztja, 's általjában szollván meglehetősen is a' közép Országot teszi Északi és Déli Amerika között.

Nagy Britannia.

Egy Londoni ujságlevélben az erősítettik, hogy a' Bolívar és Canterac között elefordult verekedés még csak az ő lovasságaik között történt öszszecsapás lévén, ennek még semmi fontosság nem tulajdoníthatatik, és Canterac magát csak az előbbeni erős tanyájába vonta vissza.

Mikor a' Bolívar' győzedelmének első híre Londonba megérkezett, az Amériki Respublikák' addósság papírosainak becse egyszerre két perCentummal emelkedett feljebb, de kinyilatkozván, hogy ezen győzedelemnek még semmi nagy következtést nem lehet tulajdonítani, ismét alá kezdtek szállani. A' Columbiái papírosok $85 \frac{1}{2}$, a' Mexikóiak $65 \frac{1}{4}$ perCentumon keltek.

Azon próbákról, mellyek részint részint régebben részint mostanság a' végre tettettek, hogy valyon az északi ég-sark és Amerika között nem lehetne-e valamely közösülési út a' Csendes tengerre (mare pacificumra) találni, illy jegyzéseket olvassunk az ujságlevelekben: —

Az első út a' ezen ég-sarki vidékekre 1818-ban hajós Kapitány Rosz tette, ki a' Baffin öbleit megvizsgálván, kétségen kívül meggyőzte magát affelől, hogy az a' Jámes-szigetnek, mellyet a' Geographusok ezen nagy tengerbőlnek közepén lenni képzet-

tek, ott semmi hire-nyoma nem találta. Ezen Kapitány talált legelőbb az öböl észak-keleti partjának egy részén az Esquimo-népnek teljesen ismeretlen nemzétére. Azon nagy kérdés eránt azonközben, hogy valyon Amerikához képeest észak felé a' Baffin-öblétől napnyugotra képzelvén, a' tengeren valami olly nyílás, mellyen hajókkal evezni, vagy a' szárazon valami nagy víz, melly a' közösülésre alkalmas lehetne, talaltassék-e, legkissebbet fel nem fedezhetett.

A' második út a' ugyan ezen czélzással tette az 1819, 1820 és 1821-dik esztendőben hajós Kapitány Parry, a' ki felfedezte azt, hogy a' Lankoster' keskeny tengere a' Baffin' öbliből Amerika' északi ismeretlen részein napnyugot felé nyúlik, vagy kiterjeszkedik. Ezen Kapitány a' napkeleti és napnyugoti Oceánus között lévő tengernek fele útját bevezte 's Amerika felett északra több szigeteket fedezett fel, mellyek közzül egynek Melville, a' másnak Sabina neveket adott.

Ugyan ezen Kapitány Parry még az 1821-dik esztendőben 's a' két következőben (1822-ben és 1823-ban) újabb út a' tett ezen ég-sark felé, 's most már a' Hudson-öbliről próbált bevezni az úgy nevezett tulajdonképpen való északi Oceánusra, de semmi sikere nem lett iparkodásának. — Említést érdemel itt, hogy Amériki Kapitány Franklin is egy felettebb veszedelmes próbát tett hasonló czélzással a' Jég- vagy Jeges-tenger' partjain az 1822-dik esztendőben, de nem tengeren hanem szárazon, de az ő útozásának se' lett egyéb sikere, hanem hogy a' tenger' partjaival való ismeretséget terjesztette többre, hanem valami olly nyílást, út a' vagy folyót, mellyen a' napnyugoti Oceánushoz lehetne közelíteni, fel nem fedezhetett.

Most éppen ismét négy próbatételek vagynak elintéztetve és munkában ugyan

ezen célnak elérhetésére nézve: Tudniillik Kapitány Parry olly meghagyással küldetett-el a' folyó esztendőben, hogy az ő 1819-dik, 1820-dik és 1821-dik esztendőkbéli próbatételeit folytassa 's akkori észrevételeit vigye lehető tökéletességre, az az, hogy a' Lankaster' keskeny tengerén olly meszsze nyomúljon-bé napnyugotra, a' mennyire csak lehetséges leszen. Kapitány Parryval egygyütt de külön hajón evezett-el ugyan ezen időben Kapitány Lyon olly meghagyással, hogy ha a' telt életben 's egészségben eltöltheti, a' tavasz kezdetén a' szárazon tegyen próbát, tudniillik, hogy a' Repulse' öble' partjánál útnak indulván mindenütt Északi Amerika' partján folytassa útját napnyugot felé egész a' réz-erek' vizéig, 's annak kitanulásán iparkodjék (a' minn t. i. Franlin Kapitány is iparkodott) hogy valyon nincsen-e valahol valami nyílás az általmene- telre. — Kapitány Franklin is el van, ugyan- csak most küldetettve, hanem ő elejébe éppen ellenkező érányzás van szabattatva. Néki a' Mackenzi vizétől kell az északi partok mellett a' Baehring' keskeny tengerre felé próbát tenni, hogy ott, ha valami módon oda eljuthatna, a' nagy tengerre bevezhessen.

A' negyedig, ki éppen ezen időben küldetett-el hasonló próbatételre, az Orosz hajós Kapitány Kotzebue, de a' ki éppen ellenkező utat vett maga elejébe. Ő azon Baehring' keskeny tengerén akar az Északi nagy Oceánusra kivezni, 's onnét magának az Északi partok mellett arra felé utat törni, a' honnét Anglus Kapitány Parry véle szembe evezni iparkodik. Kapitány Kotzebue már egy versben megtette ezen próbát, 's akkori útjában a' Baehring' keskeny tengeréhez káppest Északra egy más keskeny tengert fedezett-fel, 's ezt a' maga nevééről nevezte-el. Most ismét ezen

utat akarja folytatni, 's megpróbálni, hogy mennyire haladhat tovább a' Jég-foknál, a' melly még ma a' legmeszszebb lévő esmeretes pont Észak felé.

Francia Ország.

Papavoine azt akarja már most magáról elhíttetni, hogy a' gyermekeknek látására valami olly különös dühösségtől lepettetik-meg, a' melynek ő ellene nem állhat, 's ezzel menti magát azon cselekedetére nézve is, hogy a' tömletzben egy kést egy ifjútól elkapván, azt azzal megvagdalta, a' melly történet azonközben az újabb levelekben egy kevésbé különbözőbb módon beszéltetik, mint elébb. Az ifjú ember, kit megvagdalt már 19 esztendő, hanem csak a' formája olyan, hogy 13 vagy 14 esztendőt mutat. Szerencsére a' sebek, mellyeket rajta ejtett Papavoine nem halálosok. Hanem mindjárt azután még harmadik csint is tett ez a' veszedelmes ember, tudniillik a' vizsgálódó Biztosok között a' Protokollistát, a' kik azért mentek hozzá, hogy a' feljebb említett gyilkosságról Facti Speciést készíttse- nek, kegyetlenül hasba rugta, melyre nézve olly inget adtak réá, 's olly állapotba helyheztették, hogy már most senkit se fog megvagdálni se' hasba rugni.

Bayonnéből Nov. 16-kán: — „A' második Helvétus Regiment, melly eddig itt volt őrizeten, olly parancsolatot veve telegrafi tudósítás által Párisból, hogy induljon útnak Madrid felé, 's ezentúl ott tegyen az első Helvétus Regimentel együtt, melly eddig is ott volt, őrizeti szolgálatot. Mihelyest ezen 2-dik Regiment Burgosba megérkezik, melly az elejébe szabott határozás szerint Nov. 30-kán történt, a' Francia seregek' első csapatjának azonnal meg kellett indulni Madridból.

Újabb Tudósítások.

Déli Amerika. — Ezen Czikkelyre ismét vissza kelle térnünk, azért hogy a' Bolívar és Cantarak között folyó verekedésekről, mellyekről feljebb is irtunk, Tiszti Tudósítások érkeztek-meg Panamából, a' mellyeket szórólszóra ide tenni ilendőnek tartunk. Így következnek a' mik még ide férnek; —

A' Panamai keskeny-földi Ujsághoz tartozó Toldalék.

„A' Panamai Kommandáns Generális-hoz és Kormányozóhoz a' Don Quixote nevű Columbiai Sooner hajó, a' melly Huanchacóból 17 napok alatt érkezett ide, illy Tiszti Tudósításokat hozott:

Perui Respublika Truxillói Préfektusság.

„Truxillo, Aug. 16-kán. A' Panamai Isthmus Kamandáns Generálisához: — „Ezennel küldöm Excellenciának a' mi Junin mellett történt első fényes verekedésünkről való Tiszti Tudósítást.

„Ezen első szerencsés verekedés legfundamentomosabb és leghízelkedőbb reménségekre szolgáltat okot, 's kedvező elő jelcenségül szolgál arra, hogy a' gazdag Parut pusztító hadakozás nem soká el fog végződni. A' Zulia Batalion, a' Gujás Svadron, 's a' nemzeti őrző Dragoñosok a' verekedés után ismét szállásaikra mentek.

„Ámbár az alább következő Tiszti Tudósítás, melly a' Liberator Generalis Titoknokjától való, egészen tökéletes és pontos, engedje-meg mindazáltal Excellenciának, hogy holmi apróság környülállásokat, mellyek az armadától magános levelek által adattak tudtomra, azon kívül is meg-

írassák Ex.ádnak. Ilyenek az itt következők:

„Több mint 1000 ellenséges lovasok, a' kik igen jó állásba helyeztették vala magokat, 400 lovasaink által futamtattak-meg. Mind két fő vezérek, a' Liberator és Canterac, személyesen kommandírozták csatázó lovasságaikat. Canterac a' Liberator' ellentállhatatlan hatalmat érezvén, előtte megfutamodott. Ezen ellenséges lovaság a' Royalista armáda' virága, vagy válogatotja vala, 's nagyobbára Spanyol Veteránusokból állott. A' verekedés reitentesen folytattatott. A' mi lovasságunk vitézségi csudákat követett-el. Canterac is elé vette minden kitelhető katonai tudományát, alkalmasságát, és megrettenhetetlen bátorságát, de még is kénytelen vala megfutamodni lovasságával, a' melly az ő armadájának egy harmadát tette. —

„A' Liberator mindenüt legelől mutatta magát, a' hol veszedelem fenyegetődött, 's az ő jelenléte, a' melly maga egyedül egy armáával fel-ért, kétségbeesésre juttatta Canteracot és az armadáját. Az itt (Truxillóban) lakó nép, leírhatatlan örvendezéssel fogadta ezen győzedelmi híreket: —

„Vagyok Excellentziának legalázatosabb és legengedelmesebb szolgája —“

„Perez Gábor Jósef.
(Folytatása következik.)

Éjszak-Amerikai egyesült Státusok.

Az Iturbide' Özvegye October' közepén Baltimoréba érkezett. Nagyon viselős. A' Mexikói Congressus szabadságot adott néki, hogy a' számára kiszabatott penziót akár az Észak Amerikai Egygyesült Státusok' akár Columbia' földjén lakozva, költse-el.

Spanyol Ország.

A' Darcellonai újságlevelekben illy Politziai Hirdetés jött-ki: —

„Az Urnak templomában másodszor jelenté magát a' tévelygés' és megvetés' szava. Egy a' maga alacsonyságára valamint vakmerő bátorságára nézve megvetést érdemlő istenkáromló ember e' hónap' 10-kén azon igasságokat, mellyeket a' szentséges fő templomban az istennek egy felkent embere a' hívőkhöz intézett, tévelygéseknek nevezni mérészlette. Az igasságos boszszankodás, mellyel ezen városnak kegyes lekosai a' szemtelent halgatták, 's az isten' házában némelly illetlen cselekedeteket elkövettetni szemlélték, elegendők annak bizonyosságára, hogy melly vallásos gondolkodás lelkesítse őket. Az Országglás utánna jártat ezen illetlenségek eszközlőjinek, 's felfedezvén őket a' dolognak nagyságához képeest megbünteti. Én részemről kész leszek akár melly órában meghalgnai a' nékem erről tétendő jelentéseket, hogy a' megbántatott kegyességért boszszút állhassak. Annak nevét is elhalgatom, ki a' bűnöst bejelenti; becsülni is fogom azon bejelentőt, a' ki ez által magát háladatosságomra érdeemesíti. Kinyilatkoztatom, hogy meg nem szűnök vigyázni, hogy az isten' temploma eránt tartozó tiszteletnek megsértetésére 's a' közönséges bátorságnak megzavartására czélzó próbatételek többé meg ne újuljassanak, végezetre el nem mulatom a' törvényeknek keménysége szerént 's minden rendre és rangra való tekintet nélkül megbüntetni azokat, kik az Országglás' figyelmére illy érdemes tárgyak ellen bűnhödni fognak.“

Magyar Ország.

Pestről Nov. 27-dik napján:

A' Pesti Királyi Universitashoz a' Lelkipásztori Theologianak, és az egyhazi ékesen-szóllásnak tanító székére, Ő Csász. Kir. Felsége Nagy Tiszteletű és Tudós Szalay Imre Urat, a' Theologianak Doctorát, előbb a' Szombathelyi Püspöki Seminariumban a' Theologianak Tanítóját, most pedig Vámos-Családi Plébánust, mint szép tudományú és jeles buzgóságú egyhazi Férfit méltóztatott kegyelmessen kinevezni. —

Minekutánna T. T. Rumy Károly György Úr, a' Philosophianak Doctora, és Nemes Szepes Vármegyének Tábla-Bírája, a' ki előbb a' Tiszai T. Superintendiában Evangelikus Prédikatori Hivatalt viselt, utóbb a' híres Keszthelyi Georgikonban több esztendőig mezei Gazdaságot tanító Professor, azután a' jeles Karloviczi nem egygyesült Görög Gymnáziumban Professor és Director, legközelebb pedig a' híres Pozsonyi Evangelikum Lyceumban Sub-Rector és Katecheta vólt, ezen hivatalról önként lemondott volna, Bécsbe menvén a' folyó esztendő October hónapjában Fő Tisztelendő Frint Jakab Prépost, Nagy-Varadi Kánonok, és Udvari Plébánus előtt a' Katholika Hitvallást letette. Ennél fogva Bécsben bizonyos Katholikum Intézetben a' Magyar nyelvnek és Litteraturának tanítását elkezdette, magánosan pedig a' Római Classicusok, 's nevezetesen Horatius és Cicero fejtegetve tanító magyarázását folytatja. — Ezen Tudós, és több kiadott munkái által méltan elhíresedett Férfit méltóztatott minden tekintetben hasznos következeseket várhatni.

Budán a' folyó esztendei Nov. 21-dik napján, a' fennálló híres rajzó Iskola-ban, a' nagy Méltóságú Királyi Magyar Helytartó Tanácsnak Tanácsosi, úgymint: Méltóságos Kollár István Püspök, Nyitrai Mátvás, a' Tudományok Commissiója Elölülőjének Helytartója, és Almásy Antal Urak előtt, Fő Tisztelendő Korbély Antal helybéli Director, és Eklér Imre a' vízi építő Mesterség Igazgatásának Adjunctusa köz tanácskozásával, mint e' végre kirendelt Tiszteknek, ítélete szerint Rausehman János Rajzó - Mesternek, és számos Tanítványinak jelenlétében végbe ment a' rajzolásbeli jelesebb előmeneteknek jutalmaztatása. Az első jutalmat nyerte Erdélyből eredett Brassói fi Laskár Ansthasius, az Architecturai jeles munkájáért; a' második jutalmat Lieblich János, Budai fi, az ékesítések rajzolásáért; a' harmadik jutalmat Rohr János, Tolna Vármegyéből Báticaszéli fi, a' virágok remek rajzolásáért. Az egész innepi tétel, valamint az Országlószéknek az Ifjúság kiképzése eránt való fő gondoskodását a' jelenvalókra nézve érzékenyítő benyomással mutatta, úgy Rauschmann Tanító Urnak buzgóságát, helyes módját, és fontos tanítását megbizonyította, a' ki nek oktatása alatt most is 250-en tanulják a' rajzolás külömbféle ágainak szép mesteriségét, és így a' mindenféle szép mesterségekre, s általjában az Országbeli hasznos iparkodásokra fogatosan készülnek.

Pozsonyban November 10-kén. Gróf Várkonyi Amade Ferencz Úr, Csasz. Kir. Kamarás, életének 65-dik esztendejében meghalt.

Nemes Vas Vármegyében folyó eszt. November 9-ikén Nagy Mélt. Gróf Dénesfalvai Cziráki Antal Urnak, a' Királyi Magyar Udvari Kamara Vice-Praesessének, mint nagy érdemű Administrátornak előlülése alatt tartatott a' Tisztválasztás. A' Sz. Lélek segítségül hívására Mélt. Böle András Szombathelyi Püspök Úr tartotta a' nagy Misét, azután a' Nagy Mélt. Gróf Magyar nyelven tartott fontos beszéddel nyitá meg a' választás munkáját, melly nem golyóbiskákkal, mint többnyire szokásban vagyon, hanem bádok tablátskákkal ment végbe, mellyeknek egygyik oldalán ezen szavakat: „Lelkies méret szerint“ másik oldalán: „Csak a' közjóra tekints“ szavakat lehetett olvasni. A' gyülekezet olly számos volt, hogy estve 7 óráig csak az Első Vice-Ispány választása mehetne végbe. Más nap a' Második Vice-Ispány, a' Fő Notárius, a' Fő Perceptor; harmad nap a' 6 Fő Bírák; negyed nap a' 12 Vice-Szolga-Bírák választathatnának. A' voksoknak többsége szerint Első Vice-Ispánynak választatott Tekintetes Niczki Niczky Janos Úr, a' ki eddig Fő Notárius volt; Második Vice-Ispánynak Tek. Szerdahelyi Ignác Úr, a' ki eddig is ezen hivatalt dícséretesen viselte; Fő Notáriusnak választatott Tek. Szél Imre Úr; Fő Perceptornek Bardossy László Úr; Fő Szolga-Bíráknak, és ugyan a' Szombathelyi Járásban: Békásy Imrész; a' Kőszeghi Járásban Szita Janos; a' Körmöndi Járásban Tóth Lajos; a' Német-Ujvári Járásban Kossóczy Ferencz; a' Tótsági Járásban Kisfaludy Janos; a' Kemenes-Allyai Járásban Gömbö Janos Urak. Fő Fiskálisnak megmarasztatott Komondy Lajos Úr.